

133502

BCU Cluj / Central University Library Cluj

**BIBLIOTECA POPORALA
A „ASOCIATIUNII”**

Anul XXII.

No. 192.

Pentru temelul țării

de

I. Agârbiceanu.

Editura Asociației „Astra” Sibiu, Str. Șaguna 6.

Publicație periodică.

Prețul 5 Lei.

**„Asociațiunea pentru literatura română
și cultura poporului român“, „ASTRA“.**

Intemeiată în 1861.

**PREȘEDINTE DE ONOARE:
M. S. Regele CAROL II.**

**Președinte activ:
Vasile Goldiș.**

**Vice-președinte:
Dr. Gh. Preda.**

**Vice-președinte:
Nicolae Togan.**

Comitetul central al „Asociațiunii“ numără 50 de fruntași din toate păturile societății românești.

E datorია fiecărui bun român să sprijinească „Asociațiunea“, cefind publicațiile ei și înscriindu-se de membru.

Taxele de membru sunt următoarele:

Membru fondator al Casei Naționale, odată pentru totdeauna	Lei 5000—
Membru fondator al „Asociațiunei“, odată pentru totdeauna	„ 1000—
Membru pe viață al „Asociațiunei“, odată pentru totdeauna	„ 500—
Membru activ al „Asociațiunei“, anual	„ 50—
Membru ajut. al „Asociațiunei“, anual	„ 10—

651277

Biblioteca populară a Asociațiunii „Astra“.

Anul al 22-lea.

1932.

Nr. 192.

Pentru temelul țării

de

BCU Cluj / Cluj Napoca Library Cluj
I. Agârbiceanu.

BCU Cluj-Napoca

RBCFG201504429

BCU Cluj Napoca

2211 32

— Publicație periodică. —

Editura Asociațiunii „Astra“, Sibiu, Strada Șaguna 6.
Tiparul Institutului de arte grafice „Dacia Traiană“, s. a., Sibiu.

I. AGÂRBICEANU.

Bucuria datoriei împlinite.

Nimeni nu știe prețui sănătatea decât în ceasul în care a pierdut-o. Poate fi ea cel mai mare bun al vieții și cel mai de preț, — din care izvoarăsc toate celelalte bunuri, — omul nu o bagă în seamă câtă vreme o are. Altfel toți oamenii sănătoși ar fi mereu veseli, plini de bucurie, orice luptă grea ar avea de dus aici în lume. Numai în boala grea ne vine mintea românului cea din urmă și oftăm: „De-ași fi sănătos, nu mi-ar păsa de nimica. Orice aș îndura“.

Tot așa suntem și cu nepriceperea și nesimțirea datoriei împlinite. Avem, toți cei harnici și muncitori, prilej să ne bucurăm, în fiecare zi, la capătul muncii noastre, pentru ceeace am săvârșit, dacă am făcut un lucru bun. Totuși noi nu ne dăm seama că ne-am împlinit datoria și că ne putem bu-

cura, decât dacă la capătul muncii noastre avem și răsplata sau câștigul. Dacă aceasta nu se arată, ne simțim triști, nemulțumiți sau chiar nenorociți.

E limpede, astfel, că noi nu ne bucurăm de datoria împlinită, ci numai de câștig. Așa că de avem dobândă chiar fără muncă, fără a ne împlini datoria, ne eșim din piele de bucurie. Iar dacă muncim întins și răsplata nu se arată de nicăiri, nu ne putem bucura.

Este un adevăr vecinic că muncitorul e vrednic de plata sa și că nime nu muncește fără gândul de a avea o dobândă. E o lege a vieții aceasta.

Și totuși nu totdeauna avem după muncă și câștig. Sau nu îl avem atunci îndată, — vine mai târziu. Și în astfel de împrejurări suntem mereu triști și nemulțumiți.

Trebuie să înțelegem și să ne împrietenim cu adevărul, că prilejul de mulțumire și de bucurie nu trebuie să fie pentru noi câștigul, ci însăși

lucrarea din care poate el ieși, însăși datoria împlinită. Câștigul poate veni ori ba, acum ori mai târziu, poate fi mic sau mare, de cele mai multe ori nu atârnă de voința noastră. O secetă arde toată recolta fără să ne întrebe. Dar de voința noastră atârnă însăși lucrarea, datoria împlinită. În această împlinire a datoriei stă meritul și vrednicia noastră. Și dacă ne facem datoria, dăm dovadă de vrednicia noastră de oameni și trebuie să simțim o mare bucurie, zicând: „Ce-a fost partea mea, am împlinit“.

Dealtfel nu e om în lume, care să nu simtă în anumite prilejuri bucuria datoriei împlinite. Lucru de mare însemnătate este: să simțim această bucurie ori de câte ori ne facem datoria. Atunci, cu toată lipsa de răsplată, am umbla cu capul sus, și nu ne-ar turta la pământ necazurile. Am fi ca și omul cu minte, mereu vesel, pentrucă se bucură de sănătate deplină. — Căci împlinirea datoriei e sănătatea sufletului.

Scad puterile.

În tânguiriile omenirii de după războiu în fața greutăților vieții sunt și temeuri drepte și închipuite. Închipuire este, de pildă, când celor ce sunt azi în vârstă de 40 – 50 ani, li se pare că viața în tinerețele lor a fost cu mult mai ușoară. Viața, cu lupta ei, totdeauna a fost desul de grea pentru cei cari au luptat-o. Dar înainte cu douăzeci de ani, cu treizeci, aceia cari sunt azi de patruzeci erau copilândri ori feciori juni. De unde să cunoască ei greutățile traiului de atunci? Dacă vor să le cunoască trebuie să întrebe pe părinții lor, cari au purtat atunci greul vieții. Și lor de bună seamă nu li s'a părut ușoară viața, nici atunci.

Toți acei cari poartă azi jugul erau înainte cu douăzeci-treizeci de ani

aproape copii. Copiii de azi, tineretul de azi, desigur că nu se plânge de greul traiului ca părinții lor. Lor le pare și azi viața frumoasă. Povara o poartă părinții și ei n'au de unde s'o cunoască în întregime. Așa e rânduiala lumii și bine că-i așa. Tineretul trebuie să între în lupta vieții cu încredere, voie bună și curaj.

Dar tânguiriile lumii de azi au și atâtea temeieri drepte: lupta vieții acum e mai grea decât altă dată. Asupra unora din pricini am stăruit de altă dată. Acum voim să ne opprim la câteva pricini pe cari din obicei nu le vedem și nu le luăm în seamă.

Piedeca ce ți se pune în cale se măsoară cu două cântare: cât e de grea piedeca și câte puteri ai tu, care trebuie să o treci.

Un bolovan de patruzeci de kilograme nu-l poate urni din loc un copil de 10 ani, dar un bărbat în deplină puteri îl urnește. Un sac de grăunțe îl duce orice bărbat sănătos, dar rară femeia care să se încumete.

Pentru unul e greu să umble un ceas, pentru altul însă un drum de-o jumătate de zi e floare la ureche.

Deci aceeași greutate pentru unul poate fi mică, pentru altul mare, după puterile ce le are omul. Dacă puterile scad, povara din tinerețe fi-se pare nespus de grea la bătrânețe.

Ni-se pare că azi ne par multe poveri prea grele, nu pentru că ele ar fi așa, ci pentru că puterile noastre au scăzut. Și anume: nu puterile trupului, ci puterile sufletului. Sufletul din care izvorește toată făria omului, nu mai este așa de bine înarmat ca în trecut.

Puterile lui au scăzut, virtuțile lui s'au împușinat.

Să aducem câteva pilde:

În trecutul românesc, și numai cu 50 ani înainte, nu era țăran, care să nu se roage zilnic lui Dumnezeu, sau să-și facă cel puțin o cruce. Bisericile erau pline în Dumineci și sărbători. Poruncile dumnezeiești erau ținute. Cu un cuvânt atunci era cre-

dința în suflete. Și această credință dădea o mare putere părinților să înfrunte greutățile vieții. Azi credința a scăzut și cu ea s'a micșorat vitejia sufletului în fața necazului. De aceea viața ne pare mai grea.

În trecutul românesc am dat dovadă de multă chibzuință și euminfenie. Nu săream ca oile, una după alta, în fântână. Azi ce vedem că face unul, vrem să facem și noi, ce are unul, vrem să avem și noi, așa ne risipim zădarnic puterile, ne desarmăm sufletul și iarăși vom fi mai slabi în fața greutăților.

În trecut eram înarmați cu puterea răbdării, azi nu mai suntem decât în mică măsură. În trecut ne mulțumeam cu puțin, azi ne trebuie mult pentru a fi mulțumiți. Cu fiecare virtute sufletească ce o pierdem ne scădem puterile sufletești. Rămânând tot mai slabi în fața poverilor de azi, ele ne vor fi tot mai grele de purtat. Iată un adevăr la care puțini se gândesc în zilele noastre.

Pilda trecutului.

Vremuri mai grele au trecut peste neamul românesc, mai întunecate și mai pline de primejdie decât cele de azi. Și am răsbătut prin toate. Dom birui și năcazurile trecătoare de acum. Neamul nostru, cât privește trecutul lui, se poate asemăna cu stejarul, care n'a fost lăsat în toată libertatea să trăiască după toate puterile lui. Ramurile cele mai frumoase i-au fost făiate în cursul timpurilor, cum rezezi cu secura din stejar crengile cele mai bune. Fiii acestui neam, feciorii lui cei mai voinici au fost luați în armate străine și duși să moară pentru împărați străini, sute de ani. Floarea poporului nostru s'a scuturat până la Unire pe câmpuri de bătaie străine. Sau, când ramurile stejarului românesc nu au fost făiate, au fost năpă-

dite de multe ori de omizi rele, cari le-au ros frunzele crude și le-au uscat. Neamuri streine pripășite printre noi sau în robia cărora am ajuns, au supt ele vloga nașiei noastre. Turci și tătari, nemți și unguri, evrei și alte limbi au luat multă smântână din laptele vieții românești.

De unii ne-am putut apăra, pe alții i-am suferit, alții ne-au înșelat cu vicleșuguri și noi am dus greul, am muncit, am răbdat și am trăit. Ca o dovadă că sărăcia, munca și răbdarea nu sunt lucruri, cari fac popoarele să piară, iar cei mai mulți cari au fost pe trupul nașiei românești, ca omizile pe stejar, au pierit. Ca o dovadă că bogăția nemuncită, nedreptatea, lenea duc curând sau mai târziu popoarele la groapă. Ba mai mult decât atât: neamul românesc nu numai că a biruit vremile grele din trecut, neasemănăt mai nestatornice și mai primejdioase decât cele de azi, ci a înfruntat necazurile și suferințele trecutului cu inimă

ușoară. Nu prea i-a păsarat românului de sărăcie, de primejdie, ba nici de moarte. Am rămas un popor care avem un dispreț destul de mare pentru toate cele trecătoare ale lumii, chiar pentru viață. Din acele străvechi vremuri de primejdie ne-au rămas toate cântecele, glumele, strigăturile, vorbele de duh, ba și poveștile cele mai minunate, poeziile cu întâmplări de oameni viteji, horile, ca și brâiele, băfutele și sârbele și toate jocurile naționale. În acele vremuri neguroase și nestatornice și-au luat nevestele și fetele noastre răgaz să coasă cu mândrie înflorituri și să țese cu alesături de cari ne minunăm și azi.

Bătrânii ne-au dat pildă cum se trece prin neazuri: grijindu-te și de înseninarea sufletului, de bucuria lui, pentru că el ne ține și ne dă tărie de luptă și răbdare.

Strămoșii cei încercați și îndelung răbdători, dar și plini de veselie și nepăsare senină, ne îndeamnă și pe noi cei de azi să nu îngenunchiem

în fața necazurilor și să ne tânguim
ca la sfârșitul lumii, să nu le dăm
un preț prea mare, ci neluându-le la
inimă, să ne înseninăm viața și să
folosim toate mijloacele, cari duc la
această înseninare. Doar din gura de
român a eșit cântecul:

Lumea asta nu-i a mea,
Ceialaltă nici așa!

Și atunci pentru ce tânguire de
babă?

Binefăcătorii nației.

Este un simțământ firesc și o poruncă în sufletul tuturor oamenilor întregi la minte și la suflet, să păstreze în inimă un simțământ de recunoștință pentru binefăcătorii lor. Rari sunt aceia, cari să uite cu desăvârșire binele ce li se face și despre ei putem spune că nu sunt oameni în toată firea.

Nu vorbim, se 'nțelege, de răsplătirea binelui cu alt bine. Lucrul acesta nu-l face decât cei mai buni și mai nobili dintre oameni.

Vorba românească spune: „Fă bine și așteaptă rău“. Dar ea nu-i adevărată decât pentru sufletele cele încâinite, cari, mulțumită lui Dumnezeu, nu sunt cele mai multe în lume. Dar iarăș e adevărat că și cei frumoși la

suflet, ca să întoarcă binele îndărăt, sunt puşini.

Mulţimea cea mare, nici prea bună, nici prea rea, de obicei nu întoarcă îndărăt binele făcut, dar păstrează recunoştinţă în suflet şi nu uită.

Aceasta mai ales când e vorba de aceia cari ne ajută în cele trupeşti, în boală, în sărăcie, într'o mare strâmtoare.

Pentru binefăcătorii noştri cei sufleteşti însă noi românii nu prea ştim ce e recunoştinţa. Ba ceva mai rău: Cei mai mulţi nici nu-i cunoaştem pe aceşti binefăcători. Deşi aceştia de obicei nu ajută numai pe Stan ori pe Bran, ci neamul întreg.

Pe aceşti binefăcători cu duhul îi mai numim şi bărbaţi mari ai neamului. Ei sunt uitaţi şi necunoscuţi de cei mai mulţi, deşi prin mintea, prin lucrarea, prin viaţa şi faptele lor, au fost cei mai meritoşi pentru luminarea, bunăstarea şi înflorirea neamului întreg.

Binefăcătorii cei sufletești, bărbații mari ai neamului, sunt oamenii mai bine înzestrați de Dumnezeu și cu minte și cu inimă și cu putere, și cari într'o anumită clipă au simțit ce voiește, ce dorește, ce-l doare pe un popor întreg, mai bine decât toți împreună. Simțirea lor launtrică au știut-o spune și cu vorba, luminos, cu înflăcărare, așa că toți fiii unui popor au simțit că acel om deosebit, acel conducător, vorbește din inima lor, a tuturor.

Dar binefăcătorii duhovnicești ai unui neam nu s'au mulțumit să fie trâmbițe de luptă, ci și armă de apărare. Ei s'au pus în fruntea luptei ce au vestit-o, au tras după ei popoare întregi și le-au dus la izbândă, și adeseori și-au dat și viața.

Înainte neamurilor, în drumul vieții, sunt multe praguri grele de trecut, pe cari oamenii de rând le văd și nu le văd și chiar când le văd nu cutează să le treacă.

Omul mare luminează trebuințele și poruncile vremurilor și el varsă

curaj în sufletul popoarelor, să poată trece pragurile cele grele.

Fără de el toate națiile ar fi cu mult în urma locului ce-l au azi în lume, în rândul popoarelor.

Să luăm numai câteva pilde dela noi, dela români, și numai în cea din urmă sută de ani, dela 1801—1900.

Până unde ar fi ajuns azi poporul românesc dacă în Țara veche nu s'ar fi ridicat Tudor Vladimirescu împotriva grecilor și nu ar fi coborât George Lazăr cu lumina învățaturii naționale? Unde am fi noi azi dacă nu se jertfeau zeci de dascăli cari au propovăduit în școlile cele mari adevărul național? Unde am fi ajuns ardelenii fără Avram Iancu, fără Axente, Balint și ceilalți tribuni dela 1848? Unde am fi azi cu biserica fără mitropolia Șaguna și Șuluț, fără cei ce au robii în temnițele ungurești, Ion Rațiu, Vasile Lucaei și alții? Unde ar fi vechea Țară fără făuritorii Unirii Principatelor: M. Kogălniceanu, I. C. Brătianu și mai ales primul domnitor,

Cuza Vodă? Cum s'ar fi întărit Regatul fără marele rege Carol I, și cum s'ar fi făcut Unirea națională, fără noul întemeietor Regele Ferdinand? Cine ar fi aprins inimile românilor fără poezii Alexandrescu, Alecsandri, Bolintineanu, Mureșanu, Eminescu, Coșbuc? Ei ne-au făcut să simțim mai adânc și mai aprins că toți românii una suntem și că un viitor trebuie să avem cu toții.

Iată o mână de oameni mari, cari în cea din urmă sută de ani au fost cei mai mari binefăcători ai nației românești. Unii au dat și cele de lipsă trupului ca: Dodă Cuza, care a împărțit mai întâi pământ la țărani, dar cu toții au dat daruri duhovnicești nației, cele mai prețioase daruri. Fără ei n'am fi ajuns unde suntem azi, multe hopuri nu le-am fi trecut, la multe praguri ce țineau în loc înaintarea noastră ne-am fi oprit fără ei. Ei ne-au luat de mână, după ce ne-am întărit sufletește și ne-au dus tot înainte.

Cuvine-se deci să cunoaştem pe toţi binefăcătorii, azi pomeniţi în istorie şi să le purtăm mai mare dragoste şi recunoştinţă decât celor ce ne saturează cu pâine.

Toporul și pădurea.

Cei mai mulți dintre cefitori cunosc fabula scrisă de Grigore Alexandrescu, cu numele Toporul și pădurea. Poezia a trecut, de vreo cincizeci de ani, în toate cărțile de cetire ale copiilor de școală și a fost învățată pe de rost de rânduri întregi de școlari, în auzul părinților. Pădurea cea bătrână nu s'a temut de fier, de secure, câtă vreme omul venia să o taie numai cu fierul în mână. Dar românul i-a spus securii toporăște, când lemnul a venit să ajute fierului, pădurea s'a îngrozit, iar stejarul, ce avea ani o sută, a cuvântat:

„Tristă veste, prieteni, să ne gătim de moarte“.

Știu cei mai mulți și tâlcul fabulei:

„Cele mai multe rele nu vin de afară. Relele ni le face tot un pământean de-al nostru, o rudă sau un frate“.

Pilda și tâlcul stau în picioare pentru toate vremile și pentru toate popoarele. Străinul nu-ți poate face niciodată atâta rău, cât poate om din neamul tău. Stricăciunea cea mare nu vine din afară, ci din lăuntru. Strămoșii noștri romanii au avut de luptat cu nenumărate popoare dușmane din afară, ei au stat tari până când a început desbinarea între ei, acasă, și până când au început să putrezească sufletește. Vechile țări românești nu au avut să sufere dela turci și tătari și alte lifte mai mult, decât au tras pe urma certelor alor noștri pentru scaunul Domniei, sau a certelor dintre boieri. În mare parte aceste slăbiciuni din lăuntru, aceste rele pregătite de „un pământean de al nostru, de o rudă sau de un frate“, au deschis drumul năvălirilor din afară și robia turcului.

De aceea cu îngrijorare grea trebuie să căutăm în fața primejdiei ce ne paște din atâtea rele lăuntrice ce pleacă chiar din sânul neamului românesc. Și cel dintâiu e tot vechea

zavistie și duhul de urajbă între frați. Pisma, vorba, neunirea se face coadă de topor și izbește în frate bun. Pofta și lăcomia nesăturată asemenea. Și nu numai la cei mari, ei și la cei mici. Și primejdia aici este: azi, când izbim cu topopul urei, a răutății, a pismei, a lăcomiei în deaproapele nostru, ne pare că lovim în copac strein, în dușman și când colo izbim de moarte în țaria noastră, în puterea românească, în copacul din pădurea cea mare a neamului.

Trebuie să știm că cu orice român răpus, biruit de alt român, scade puterea românismului, și ne pregătim cu voia noastră, drumul peirii. Și ori-care român, care nu se îngrijește să fie el și ai lui tari la trup și la suflet și înfloriți de bunele moravuri, e tot o secure ce taie primejdios la trupina neamului. Căci, în veci rămâne adevărul: „Cele mai multe rele nu ni le fac streinii, ci un pământean, o rudă sau un frate“. Noi mai adăugăm: „ca și noi înșine“.

Buna rânduială.

Dela o vreme ne plângem mereu că nu avem bună rânduială în Țară. Nu vom greși spunând că ar putea fi mai bună decât este, că mașinăria Statului ar putea merge mai bine ca azi, că regula, porunca, ordinea, munca fiecăruia în slujba lui ar putea fi mai bine decât sunt. Ne place dela o vreme să facem asemănare cu alte țări și vedem, că la noi e mai rău. Credem ușor acest lucru, deși puțini dintre noi știu cum se petrec lucrurile în țările străine.

Dar când ne vânzolim cu gânduri de acestea, și zadarnice și primejdioase, uităm de obicei două lucruri:

Și mai întâi, aceasta:

Noi românii, suntem un popor vechiu, dar avem o țară tânără. Pentru țara noastră am luat rânduielile Sta-

tului de-a-gata dela alte țări, fiindcă nu puteam rămânea cu așezările cele vechi, noi singuri într'o lume nouă. Așa ne-am făcut Constituție, parlament sau sfat al țării, tot felul de judecătoria și școli, împărțirea pe județe și altele. Dar toate aceste așezăminte și legiuiri trebuie să treacă întâi în sângele nostru, să ne obișnuim cu ele, așa cum s'au obișnuit alte popoare vreme de sute de ani. Buna rânduală în toate ale țării și în viața de obște, vine numai după această obișnuință și creștere împreună a noastră cu așezămintele Țării.

Deaceea nu trebuie să ne mirăm că la noi slujbele de obște cu slujbașii lor nu-s totdeauna la înălțime, că nu se pot asemăna cu cele ale țărilor, cari au trăit în așezările acestea de sute de ani.

Omul în toate trebuie să învețe mai întâi și să se obișnuiască, pentru a putea lucra așa încât să nu-i mai bage nime de vină.

Dar aceea ce e mai primejdios decât lipsa unei prea mari și bune rândueli în viața de obște a satelor, a județelor și a Țării și ceea ce nu băgăm de obicei de seamă, este că la noi buna rânduială a început să lipsească și acolo unde a fost de veacuri: în viața cea restrânsă, în viața familiei. Și în mare parte această lipsă naște și pe cealaltă: în viața de obște. Aproape pretutindenea unde ceice conduc trebile de obște în sat, județ sau în Stat, le conduc rău, dacă veți cerceta viața lui de-acasă, rânduiala din familia lui, veți afla și acolo buba.

Într'adevăr în cercul cel îngust al familiei noastre a fost până bine de curând o bună ordine, o ascultare, o cinste față de cei mari, o rânduială sănătoasă în împărțirea drepturilor și a datorțiilor, care azi a început să scadă. Unde se pomeneau înainte vreme copii, cari să se creadă mai înțelepți decât părinții? Azi un băiat îndată ce a intrat în pantaloni nem-

Tești află cu cale să dea el sfaturi părinților și părinții află firese așa ceva. Azi o fată, dacă a eșit din sat și lucrează într'un bief de oficiu, într'o slujbă ca vai de ea, nu mai dă nimic pe părinții de acasă și ei află că așa-i bine, fiind fata lor „doamnă“, domnișoară. Azi părinții află cu cale, lucru firese, să-și lepede cât mai mulți copii la oraș, neîntrebându-se ce va ieși din ei. Treaba lor cum se vor procopsi și ce oameni vor ieși din ei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

În multe familii sătești și orășănești s'a stricat buna rânduială de altă dată: fiecare la locul lui, toți cinstind pe cei mai mari, ascultându-i, iar cei mari fiind cu grije și răspundere de cei mici. Din lumea nouă se ridică oameni noi, iar aceștia, dacă ajung să lucreze în trebile de obște, de unde vor mai pune acolo bună rânduială, când n'au avut-o din familia din care au plecat?

Să păstrăm grăuntele învățătorei.

În trecutul nu prea îndepărtat oamenii cu știință de scrisoare și de carte erau puțini prin satele noastre. Și această știință adeseaori nu trecea peste cetățul cu anevoie și scrisul în laba găștei. Înainte de cincizeci-șaizeci de ani, am avut puține școli bine organizate, puțini învățători cu diplomă, în local anume pentru școală, cu plata hotărâtă pentru învățător. Nici școala nu se ținea regulat, ci mai mult în cele 2—3 luni de iarnă.

Din acele vremuri ne-au rămas puțini oameni cu o mai temeinică cunoștință de slovă. Cei mai mulți, învățând în copilărie numai câteva luni, într'un an sau doi, uitau repede și ce au învățat.

E lucru știut că cititul numai atunci este o plăcere și o bucurie, când nu trebuie să silabisești cuvintele pentru a le citi, când nu trebuie să rămâi un ceas în fața unei pagini. Dar românii, cari au eșit din școală veche cei mai mulți citeau cu greu și urmarea a fost că părăsind bruma de școală ce-au învățat, nu mai luau în mână o carte ori o gazetă și scurtă vreme au uitat ce au știut. Numai cei mai înzestrați și cari au avut norocul să aibă și mai târziu legături cu oameni cărturari, au învățat mai bine și nu au uitat slova. Cei mai mulți au rămas însă doar cu știința câtorva cântece și cu puțința de a-și iscăli numele.

Lucrul acesta se înțelege destul de ușor pentru împrejurările de atunci.

Dar nu se mai poate înțelege azi, când avem școli regulate, cu învățători cu diplomă, cu plata dela Stat, cu mulți ani de școală primară, cu vreme statornicită prin lege pentru durata vremii de învățatură.

Și totuși și azi foarte mulți se grăbesc să uite ce au învățat. Și, de doisprezece ani, dela unire, nime nu ne mai chinuește copiii cu limba ungurească, nemțească sau rusească în școli, așa că este vreme destulă să se învețe multe de toate în școala primară. Și se și învață. Dacă am lua numai istoria românilor și geografia, e o depărtare mare între puținul ce știa un școlar dela noi înainte de unire și ceea ce știe azi.

Nenorocirea este însă că mulți se grăbesc să uite îndată ce nu mai au de lucru cu școala. Nu mai iau carte în mână cu anii, nu citesc o gazetă.

Trebuie să știm, în legătură cu această slăbiciune românească mai multe lucruri. Și mai întâi că învățătura din școală n'are nici un preț dacă nu ne silim să o păstrăm pe toată viața și chiar să o sporim. Sunt ani pierduți cei petrecuți în clasele primare, dacă după vârsta de școală începem să uităm ce am învățat.

Al doilea: Statul (adecă noi toți, prin contribuția ce plătim) face jertfe mari ca să poată avea fiecare sat școala și învățătorul său. Se cheltuiesc multe sute de milioane pentru școlile primare.

Ei bine, dacă mai uităm în grabă și ușor ce am învățat, acești bani eu cari nu am putea acoperi alte nevoi ale țării, sunt bani aruncați în vânt, din vina noastră.

Al treilea: Nu vom da înainte, să ajungem pe alte neamuri mai culte și cari trăiesc mai bine decât noi, dacă nu ne vom sili să păstrăm ce am învățat și să sporim.

Multe din învățăturile din școala primară ajung folositoare și le putem judeca cuminte, numai după ce înaintăm în vârstă. Sunt boabe de grâu, cari încolțesc și aduc roade mai târziu, dar dacă lăsăm să le mânânce ciorile, lenea nepriceperii și a desinteresului, îndată ce nu mai sunt astupate de brazdele școlii — ce va în-

colți și ce va rodi din aceste boabe ?
Cei cari uită în grabă ce au învățat
și nu au grijă să câștige și învățături
noui, fac și Statul și pe mii de
învățători să bată apa în piuă. Și ză-
dărnicia asta o plătim tot noi, din
punga noastră.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Fruntași și codași.

De câțiva ani de la războiu, încoace, în satele noastre au început să se deschilenească tot mai mult între frunțașii și codașii comunelor. Nu aceeaș deosebire care era pe vremuri între cei mai înstăriți și cei mai săraci, ci una cu totul de altfel.

Cunoaștem cu toții că în fiecare sat au fost totdeauna familii mai frunțașe, adică și de neam mai bun și cu avere mai mare și poate și cu altă creștere, cu știință de carte. Aceste familii erau mai împrietenite între ele, se înrudeau de multeori, și tot din ele se alegeau primarii satelor și alții.

Adeseori aceste familii erau ocrotitoarele celor mai săraci. Le dădeau împrumut în vreme de iarnă, le bo-

tezau și le cununau copiii. În schimb cei mai săraci lucrau și pe moșia celor frunțași în parte, sau cu plată, ori pentru datoriile din iarnă.

Nu era nici un fel de *dușmănie* între frunțașii și codașii satelor. Din potrivă: frunțașii erau plini de bunăvoință pentru cei săraci, codașii se purtau cu cinste între ei și se ajutau unii pe ceilalți, fiecare după puterile sale. Nime nu se gândea atunci să ațâțe pe cei săraci împotriva celor bogăți, nici să-i îndemne pe cei bogăți să asuprească pe cei năcăjiți.

Sătenii erau aproape cu toții oameni de omenie și se cinsteau împrumutat. Cel sărac știa că dacă altul era mai mult decât el, e semn că părinții acestuia au fost mai harnici decât ai lui și se silea să se hărnicască și el pentru a lăsa mai mult copiilor.

Cel avut știa iarăși că din vrednicia lui era numai ceea ce *crește* el din averea dată și nu disprețuia pe omul sărac, dar harnic.

Sunt și azi fruntași și codași pe sate, cum sunt și în orașe și în toată lumea. Cât vor fi oameni pe pământ, deplină egalitate nu va putea fi între oameni, fiindcă din naștere se deosebește om de om: unul se naște mai cuminte, altul mai prost, unul mai leneș, altul mai harnic.

Azi însă între fruntașii și codașii satelor nu mai este cinstirea împrumutată de altă dată, nici ajutorul împrumutat. Azi cele două tabere se poartă tot mai mult ca *dușmane* între ele și se urăsc. La alegerile pentru parlament fruntașii satelor merg cu un partid, săracii cu altul. La alegerile din sat fruntașii pun candidați de ai lor la primărie și în consiliile comunale, codașii pun și dintr'ai lor. Și partidele fac bătae mare, ca și când n'ar fi vorba de binele aceluiaș sat.

Această nouă arătare pe la satele noastre e foarte rea și primejdioasă. Cine-i împarte pe oameni în tabere dușmănoase din pricină că unii sunt

mai bogăți, alții mai săraci, rău lucru face. Să se întoarcă vremile de altă dată când codașii și frunțașii trăiau în pace, se cinsteau și se ajutau, împrumutându-se. Dușmănia nu poate avea loc între locuitorii aceluiaș sat, ci cu bună înțelegere și puteri unite să ostenească pentru binele obștesc, iar pe ceice îndeamnă la ură între frați, să nu-i sufere în sat.

Cei uitați.

Poporul românesc e lăudat pentru multe însușiri frumoase. Între acestea este bunăfatea inimii, care îl îndeamnă să ajute pe cei săraci și năcăjiți, pe bolnavi și pe alți nenorociți. Românul are o inimă milostivă. Cerșetorul, care fi-o călcat pragul, rar iese din casa ta fără un ajutor: un pumn de făină, o bucată de pâine, o pișcătură de dulce, un ban. Rar sunt români sgârceiți, cari n'ar da să-i pieci cu lumânarea, cari scot de spate din casă pe cei săraci, umplându-i de ceartă.

În urma acestei inimi milostive a românului ar trebui ca la noi să le meargă mai bine săracilor, bolnavilor, văduvelor și orfanilor decât la alte neamuri, cu inimă mai strâmtă.

Și totuși nu e așa!

În satele și orașele noastre trăiesc săraci și mai ales bolnavi în împrejurări neasemănătoare mai grele decât la alte neamuri. Inima bună, sufletul milos nu e de ajuns pentru ca suferința să plece din rândurile săracilor și bolnavilor noștri. E nevoie de a ști și folosi această bunătate de inimă pentru ca ea să dea roade.

Ceeace ne sare mai întâi în ochi în viața românească, atât la orașe cât și la sate, este că românul ajută pe cel ce-i calcă pragul, dar habar n'are și nu-l doare capul de cei ce nu vine, care nu poate veni să-i ceară ajutor.

Sunt, mai ales la sate, săraci și cerșetori, cari adună în fiecare zi mila cu desaga, așa că-și pot hrăni și grăsunul din cotețe sau neamurile, dar sunt și săraci bolnavi, părăsiți de cari nu se îngrijește nime.

Câtă vreme săracul sau bolnavul poate deschide singur porțile ogrăzilor, nu mor de foame. Creștinii cu

inimă bună îi văd și-i miluesc. Dar când bătrânețele sau boala îi țin tuc în casă sau în pat și nu au nici o rudenie mai apropiată, acești nenorociți ajung adeseori să rabde de foame. Nu pentru că nu li s'ar putea veni în ajutor, ci pentru că lumea îi uifă și nu se interesează nimeni de ei.

E, așa dar, e lipsă de organizarea ajutorului, care ar trebui dat în fiecare sat celor săraci și bolnavi. Lucru ce se face la alte neamuri, în alte țări cu popoare mai puțin darnice decât românii, dar nu se face încă la noi.

Și nu e greu, nici costisitor a se organiza acest ajutor în fiecare sat. Pot face acest lucru epitropiile bisericilor, în care totdeauna sunt fruntașii satelor, o pot face, unde sunt, reuniunile de femei creștine, dar o poate face și fiecare primărie. Mai potrivit ar fi ca fiecare sat să ia între cheltuielile lui anuale o sumă potrivită după numărul bolnavilor și săracilor nepufincioși de cari nu are

cine îngriji și suma aceasta să o dea bisericii pentru ajutorarea acestora.

Preotul ar ținea un catastif cu toți bolnavii, iar bărbați și femei, creștini buni, s'ar îndatora să îngrijească și cu ajutorul dela comună, de acești nenorociți ai satelor, cari ajunși la mari neputințe, trăiesc adesea ori mai rău ca dobitoacele, nu din lipsa milei din sufletul românesc, ci fiindcă nu avem organizată ajutorarea celor lipsiți. Și cu toată bunătatea noastră, e semn de sălbătăcie când găsești prin satele noastre bolnavi, cărora cu zilele nu le deschide nime ușa.

Adevărata revoluție.

Împotriva rânduinelor și așezărilor dintr'o țară nu se ridică nime câtă vreme poporul trăiește mulțumit. Poate să fie singuratici, oameni din firea lor porniți spre răsvărire, cari să unelțească împotriva legilor și când este mulțumire peste tot. Dar aceștia iasă din rândul oamenilor cu scaun la cap și cu inimă. Drepti sau criminali sau un soi de nebuni, cari cred că ei sunt chemați să mântue lumea.

Când însă bunăstarea și mulțumirea dintr'o țară scade sau se schimbă în sărăcie, chin și necaz, oamenii, fără să caute mai cu deamănuntul pricinele, se simt porniți mai întâi împotriva rânduinelor și legilor și văd în ele un dușman cu care re-

pede vor să se ia de piept. În năcazul și mânia cea dintâi nime nu se mai gândește că cu aceleași legi și cu aceleași rândueli au trăit un șir de ani în bine și îndestulare. Le numesc rele, blestemate și așteaptă binele dela ceva nou, pe care abia și-i pot închipui.

După firea deosebitelor popoare, când vin vremuri de sărăcie și de jale, unele rabdă o vreme și moenesc în ele; până ce într'o anumită clipă izbutesc să răstoarne totul. Altele se aprind repede, ca vreascu cel uscat și se apucă de pârjol.

Pentru toate, dușmanul cel mare sunt rânduelile vechi, lumea veche și râvnesc la o lume nouă. De mii de ani istoria arată că orice dărâmare e cu paguba celor ce o fac și a celor ce vin după ei. Și totuși de mii de ani oamenii cred că nu pot face o lume nouă înainte de a dărâma pe cea veche. Când adevărul este bun din vechi, nu trebuie pierdut, nici dărâmat, ci numai făcut mai bun,

dacă se poate. Numai în chipul acesta poate înainta cu adevărat mai binele în lume.

Dar când oamenii, în mânia lor, se scoală împotriva rânduelilor vechi, nu mai fac deosebire între ce a fost bun și ce a fost rău, ei dărâmă fără alegere totul. Lasă dărâmături și cenușe în urma lor. Și apoi, după ce se trezesc, tot ei sau urmașii lor, trebuie să înceapă din cap, să clădească.

Fiindcă la schimbările ce s'au petrecut în lume, rar a poruncit mintea, ci mai ales mânia, care orbește. Binele înaintează așa de greu în lume. Fiindcă nu se purcede la legarea mai binelui nou de binele vechiu, ci se clădește din nou pe ruini și clădirea cea nouă încă nu e scutită de greșeli.

Dar nenorocirea răsmirifelor, a revoluțiilor și războaielor, mai are și alt izvor. Oamenii nemulțumiți se ridică împotriva legilor și a rânduelilor și cred că schimbându-le pe ele, vor aduce mai multă fericire în lume. Ci, de cele

mai multe ori, nu așezările și rânduelile dintr'o țară sunt pricina sărăciei și a nemulțumirii, ci oamenii. Cu oamenii buni se poate aduce binele în țară și când rânduelile nu sunt așa bune. Cu oameni răi și necinstiți nu plătesc două parale nici legile cele mai bune. Așa că, înainte de a se ridica cineva împotriva legilor, ar trebui să caute să schimbe oamenii. Dacă omul nu se schimbă, atunci nici o răsturnare, nici o revoluție nu-i de folos. Așa că adevăratul drum pe care trebuie să meargă cei nemulțumiți este acela, care îi face și pe ei și pe alții mai buni. Aceasta e singura revoluție care se plătește să o facă oamenii, Orândueli noi cu oameni răi, înseamnă să cazi din puț în fântână. De aceea s'a zis și s'a adevărit în cursul veacurilor: „Tot ce lăse scoate sabia, de sabia va pieri“.

Cuceririle științii.

Dumnezeu i-a dat omului, de când l-a zidit, porunca să stăpânească pământul. Sub numele de pământ nu se înțelege numai uscatul, ci și apele și văzduhul, adică întreaga lume cu care omul vine în atingere, la care poate ajunge prin simțurile sale.

Ziditorul i-a dat omului și mijloacele prin care să putem îndeplini omenirea. Mijlocul de căpetenie pe care ni l-a dat Domnul e setea noastră nemărginită de a cunoaște și pătrunde tot mai multe lucruri, iar unealta prin care putem cunoaște tot mai multe taine e mintea, înțelegerea noastră.

Înarmați cu nizuința de a ști și cu mintea, oamenii dela zidirea lor

și până azi au câștigat tot mai multe cunoștințe și au pătruns tot mai multe taine ale țării. Prin priceperea lor oamenii au descoperit puteri ale firii și le-au pus în slujba lor. Au învățat să folosească piatra, lemnul, fierul și toate metalele, să ardă cărămida, să facă ciment, să umble cu corăbiile pe apă și pe sub apă și cu aeroplanele în văzduh. Au cunoscut puterea aburului (a vapoarelor), a benzinei, a electricității și pe toate le-au pus să lucreze în locul lor, în folosul lor. Nici nu putem bănuși până unde va ajunge eucerirea științei, care se face cu ajutorul minții noastre și cu imboldul firesc a omului de-a ajunge la mai bine, la mai multe cunoștințe și bucurii.

Adevărul e că fără duhul nostru înțelegător și fără setea de cunoștință și de mai bine, omenirea ar fi în rândul animalelor necuvântătoare și ar locui și azi în peșteri, ca fiarele.

De aceea se cade să mulțumim în toată vremea Ziditorului că ne-a

făcut „după chipul și asemănarea Sa“.

Și să nu ne luăm după acei ră-tăciți, cari spun că euceririle științii sunt scorniturile diavolului.

Într'adevăr sunt unii ră-tăciți dela credință, cari umblând pe la sate în-fricoșează pe oameni, spunând că s'a apropiat sfârșitul lumii, fiindcă în ma-rile fabrici, în uriașele vapoare cari cutrieră mările, în aeroplane, văd semne de sfârșitul lumii.

Ei adevărat tălcuiesc greșit unele proocii din Legea veche, unde se vorbește de paseri de fier și alte semne.

Tot ce vedem noi azi descoperit de mintea iscoditoare a omului și pus pe folosul și trebuința lumii, e făcut de omul cuminte, căruia Dumnezeu i-a dat porunca să „stăpânească pământul“. Și mii de mii de ani de acum înainte, cât o fi să fină lumea, oa-menii vor urma mereu porunca lui Dumnezeu și nu vor ajunge să des-

• copere toate legile și tainele firii, să stăpânească deplin pământul.

E altă vorbă că oamenii nu folosesc numai spre binele lor tot ce le pun la îndemână cuceririle științei. Dinamita a fost menită de cel ce a descoperit-o să ne ajute să spargem stânca. Dar păcătoșii și nemernicii sparg case și palate. Aeroplanele n'au fost descoperite ca din ele să se arunce bombe, ci ca omul să poată străbate mai ușor depărtările. Și așa mai departe cu toate cuceririle științei.

De aceea vom spune: cuceririle științei trebuie să meargă mână în mână cu creșterea bunătății omului și a dragostei dintre frați! Atunci aceste descoperiri nu vor fi folosite decât spre binele tuturor.

Desigur, oameni răi, gata de crimă, au fost și vor fi totdeauna în lume. Cu securea, după ce a fost făcută de mâna omului, s'au găsit tâlhari, cari au ucis și vor ucide. Dar pentru acești câțiva, cine ar putea spune că era mai bine dacă omul nu știa să-și

facă secure și alte unelte? Cu ce ne-am ajuta la lucrul nostru fără unelte?

Omul cuminte trebuie să fie cu băgare de seamă la toate descoperirile științei și să le folosească, pe cari le poate, spre binele său și al semenilor săi.

Desrobirea limbii.

Duminecile și în sărbători, când ascultăm o liturghie, nu ne gândim nici unul din noi ce binefacere mare e pentru neamul românesc că poate asculta liturghia și toate slujbele bisericesti în limba lui. Nu ne mirăm, pentru că lucrul acesta ni se pare firesc. Numai oamenii cu carte dintre români sau aceia cari au umblat multă lume-împărăție, prin alte țări, știu că și azi cele mai multe neamuri nu-și ascultă slujbele bisericesti în limba lor, ci în limbi străine, în limbi moarte, cari nici nu se mai vorbesc azi de nici un popor.

Toți aceia cari ascultă de biserica romano-catolică au și azi toate slujbele în limba latinească, deci toți

catolicii din lume, câteva sute de milioane, au ca limbă liturgică în bisericile lor o limbă moartă, limba latină, care nu se mai învață decât în școli.

Toți slavii ortodoxi ascultă liturghia și azi în limba veche slavă, pe care nu o mai înțeleg. Asemenea grecii de azi și alte popoare au slujbele sfinte într'o limbă grecească veche, din care puțin mai pricep.

Cum se face că noi românii avem în biserică limba părintească? Totdeauna am avut-o?

N'am avut-o totdeauna! Inceștinarea noastră s'a făcut înainte de a veni slavii în jurul nostru și a trebuit să fi fost făcută prin apostoli romani, cari predicau creștinismul în limba latină, pentrucă cele mai vechi cuvinte creștinești din graiul nostru sunt din limba latină. Dacă au fost înceștinați de apostoli romani și limba din întâiele noastre biserici a trebuit să fie latină. Urme despre ea însă nu ne-au rămas. Ne-au rămas însă

destule, prea multe chiar, de stăpânire a limbei slavone în bisericile noastre. Veacuri întregi, până prin veacul al șasezecelea, am avut limba aceasta ca limbă liturgică. După scoaterea ei din biserică, vreo două veacuri s'au luptat încă cea slavă, cea grecească și cea românească pentru biruință. Și a biruit în sfârșit cea românească.

Prin veacul al 16-lea s'a pornit în Europa apuseană și cea de mijloc o mare luptă pentru a se rupe de biserică Romei și de papă. Neamurile germane au mers în fruntea acestei rupturi. Noua credință sau mai bine nouile credințe, fiindcă s'au născut mai multe deodată, — au hotărît că fiecare popor trebuie să laude în limba lui pe Dumnezeu. Au tradus deci cărțile sfinte pe limba lor și au început să slujească în limbile naționale în biserică.

S'au făcut încercări și printre românii din Ardeal să treacă la această reformă. Sași și unguri cu avere sau

voivozi ai Ardealului au început cu tipărirea cărților sfinte în românește.

Legea cea nouă n'a prins între români, dar în urma propagandei reformate, am ajuns și noi cu un câștig: cu limba românească în biserici.

După limba slavă a trebuit să plece și cea grecească. De vr'un veac și jumătate în toate bisericile noastre se liturgisește românește. De-atunci ni-s'a desrobit limba. Dar nici până azi desrobirea nu-i întreagă. Am mai păstrat o mulțime de cuvinte slave și grecești, alții au adus cuvinte, unii, latinești în limba bisericească. Ea trebuie să fie limba așa cum se vorbește de toți românii.

Pietatea veche.

Dovezile pietății și ale credinței vechi românești umplu și azi pământul țării noastre. Aceia cari țin cu orice prilej să spună că neamul nostru e numai pe dinafară creștin, dar că în sufletul său a rămas cu multe patimi și obiceiuri păgâne, n'au decât să cerceteze vechile mănăstiri românești pentru a putea vedea și pipăi dovezile pietății creștine ale strămoșilor.

Mănăstirile noastre, câte au fost cruțate de dintele vremii și de dese războaie și năvăliri, cari au trecut peste pământul românesc, sunt până azi dintre cele mai frumoase și mai împodobite din răsăritul creștin. Inzestrarea lor cu odăjdii scumpe, lu-

crate adeseori de mânilor Domnițelor, potire, cădelnițe, cruci de aur și de argint, bătute în pietre scumpe, dovedesc că pietatea și credința strămoșilor au dăruit cu mână largă pentru înfrumșețarea casei Domnului. Inzestrarea mănăstirilor cu pământ, cu moșii și păduri, cu feascuri pentru tipografii, de unde ne-au eșit înfăile cărți bisericești în limba noastră, arată că strămoșii au jertfit din belșug pentru a face din mănăstiri nu numai lăcașuri de închinare și de rugăciune, ci și izvoare de cultură națională, de unde să se răspândească noua carte în toate ținuturile românești, pentru ajutorarea bisericilor cu cărți și luminarea întregului popor.

Din credința și pietatea veche a Voivozilor și boierilor români am avut foloase de pretutindinea.

Mănăstirea Curții de Argeș, Cozia, Putna, Neamțu, Storojoneț, Agapia, Văratecul și multe altele sunt ctitorii ale vechilor Voivozi și boieri. Ele sunt până azi dovezi de marea lor

dragoste de Dumnezeu, de Țară și de popor, iar pentru noi sunt o mândrie.

Oameni avuți, pe cari Dumnezeu i-a ajutat să adune prin hărnicia lor multă avere, sunt și în zilele noastre. Au fost și după ce s'a stins șirul boierilor vechi și al Voivozilor.

Tofuși, de multe zeci de ani, numărul ctitorilor s'a rărit foarte mult între români.

Bărbați și femei, cari să-și cinstească averile lor pentru înălțarea și înzestrarea bisericilor și a școlilor, sunt tot mai puțini.

Lumea se întreabă pentru ce-s atât de rari ctitorii în ziua de azi? Pentru ce nu mai este dărnicia de altădată, care a ridicat biserici, școli, spitale, când și azi nevoile naționale, ca și cele ale singuraticilor, sunt multe și mari, ba poate mai multe chiar decât înainte cu sute de ani?

Bani sunt, averi sunt, dar ceva lipsește. Lipsește vechea pietate și credință. Avuții de azi nu se mai

gândesc să facă danii pentru mântuirea sufletelor, fiindcă cei mai mulți nu mai cred nici în Dumnezeu, nici în vremurile sufletelor și viața viitoare.

Aceasta e pricina cea dintâi pentru care azi numărul ctitorilor e tot mai rar. Fapta bună de milostenie creștinească nu se poate face fără credință.

Ori unde vedem în lume fapte de milostivire trebuie să știm că la temelii lor e o adâncă credință și nădejde în nemurirea sufletului și în viața viitoare. Milionarii și miliardarii americani, cari fac azi mari danii pentru spitale, pentru școli, pentru săraci, sunt cu toții mari credincioși creștini.

Cel din urmă boier român, care până a fost în viață a făcut nenumărate danii pentru biserici și școli, neuitatul Vasile Stroiescu, basarabeanul, a fost un mare creștin, a avut o credință vie și adâncă în Dumnezeu și în viața viitoare. Zorii zilei

îl vedea închinându-se cu fața spre răsărit.

Pentru a reînvia daniile celor avuți e nevoie deci de reînvierea vechei credințe și pietății în sufletele lor. E nevoie de întoarcerea lor la Hristos, fără care nu se poate face nimic bun.

Lipsese azi faptele mari de milostire și dragoste, fiindcă lipsește Hristos din sufletul oamenilor.

In jurul sfintei Scripturi.

Ereticii cei mulți, — cari azi fac cuceriri și între Români, — spun cu toții, că învățătura lor o iau din sf. Scriptură sau din Biblie. Știm că în sf. Scriptură a Legii vechi se cuprind cărțile sfinte dinainte de Domnul Hristos, începând cu cărțile lui Moise; iar în sfânta Scriptură a Legii nouă se cuprind cele patru Evanghelii, Faptele Apostolilor, Scrisorile Apostolilor și Apocalipsa. Ereticii, adică cei ce s'au rătăcit dela credința cea adevărată, se apără mai ales cu locuri din Legea nouă, rău înțelese, dar se folosesc și de locuri din Scriptura Legii vechi, mai ales de Psalmi și Prooroci.

Învățătura Mântuitorului a fost una singură, nu mai multe, pentrucă adevărul nu poate fi mai de multe feluri. Și evangheliștii și apostolii de asemenea n'au vestit și n'au lăsat în cărțile cele sfinte decât numai o învățătură, un adevăr. Sf. Pavel spune într'un loc, că dacă el însuși sau îngerii din cer ar învăța altfel decum i-a învățat el, Pavel, întâia oară să fie...

Mântuitorul s'a rugat Părintelui cerească ca să-i fiină pe creștini „una“, după cum și Dumnezeu unul este. În mărturisirea credinței spunem cu toții, că credem într'o singură Biserică. Domnul a vorbit de „o turmă și un păstor“.

Adevărul dar rămâne acesta: Învățătura creștinească una este.

Cum vin deci ereticii zilelor noastre, sectele nenumărate, să spună că ele scot învățătura lor din sf. Scriptură? Fiind aceasta una, adecă aceeași, ar trebui să fie și învățătura ce se scoate din ea, tot una și aceeași.

Biserica cea adevărată a lui Hristos așa a făcut și face: una și aceeași învățătură a propovăduit, dela mântuire până azi.

Ereficii aduc multe învățături greșite, adeseori prostesți și ducătoare la pieire, pornind dela sf. Scriptură, pentrucă ei tâlcuesc sf. Scriptură cum îi taie pe ei capul, cum li-se pare lor că-i bine. Și după mintea fiecărui, pe unul îl taie capul într'un fel, pe altul într'alt fel.

Dar sf. Scriptură nu ne este dată să ne batem joc de ea și fiecare s'o talmăcească după capul lui. Sf. Scriptură e dată în paza Bisericii, să o păzească și să o propovăduiască oamenilor. Hristos a făgăduit să fie în veci cu Biserica, pentru ca ea să nu poată rătaei dela adevăr, așa dar și dela tâlcuirea sf. Scripturi.

Pentru aceea, dela Hristos și până azi, toți cari nu ascultă de Biserică, nu pot decât să rătaiească; se schimbă în „păgâni și vameși“: „Cel

ce nu ascultă de Biserică, să-ți fie fie ca un păgân și vameș“. Pentru aceea, cei mai mulți dintre erefici ajung, luându-se după capul lor, la învățături curat păgânești, cum auzim atâtea azi.

Datoria bunului creștin e să nu facă de loc casă cu „păgânii și vameșii“ zilelor noastre.

Cuprinsul.

Pagina

Prefață	3
Bucuria datoriei împlinite	5
Scad puterile	8
Pilda trecutului	12
Binefăcătorii nației	16
Toporul și pădurea	22
Buna rândotală	25
Să păstrăm grăuntele învățătorei	29
Fruntași și codași	34
Cei uitați	38
Adevărata revoluție	42
Cuceririle științei	46
Desrobirea limbii	51
Pietatea veche	55
În jurul sfințel Scripturi	60

Biblioteca populară a Asociațiunii („ASTRA“).

Și în anul 1932 vor apare în „Biblioteca populară” lucrări prețioase, vrednice de a fi citite de tânărul român.

Da, în anul 1931 s'au tipărit poezii patriotice, de declamație — conferințe despre marii noștri cântăreți ai neamului: Alecsandri, Coșbuc și Alexandrescu — povestea istorică cu omorirea mișesească a lui Mihail Vițeazul pe Câmpia Turzii — sfaturi medicale: Cum să ne ferim de boalele molipsitoare — povești din viața frașilor noștri de pe Valea Someșului — povești din viața înaintașilor noștri, romani — tâlcuri din sfintele liturghii — sfaturi cetățenești serise de la pădurea noastră N. Iorga — acum urmăm seria broșurilor și atragem, deocamdată luarea aminte a cititorilor noștri asupra următoarelor broșuri:

Cel ce vrea să sădească în grădina sa viță de vin sănătoși, aducători de roadă bogată, va face bine să citească „Cultura pomilor”, după clima, potol și solul grădinei” de dl prof. Ieronim Mardan (cu ilustrații) — Nr. 190 — (10 Lei).

Cel ce vrea să aibă sfaturi bune și rețete de mâncare în gospodăria sa, va afla un sfetnic foarte potrivit în „Bucătăria gospodinei dela sate”, de d-na Ana Victor-Lazăr. Broșura aceasta apare în ediția a 2-a, sporită și conține zeci și zeci de rețete de mâncări, dela supe, ciorbe, borșuri, sosuri, până la fripturi de tot soiul, la aluaturi și la sfaturi cum se păstrează legumele și alte alimente. Nr. 191 — (5 Lei).

O sărtică cu minunate sfaturi ce știnești este cea intitulată „Pentru temelul țării”. Părintele I. Agârbiceanu, cunoscutul nostru scriitor, vorbește pe înțelesul tuturor, despre greutățile timpului, despre trecut, despre binefăcătorii nației, despre buna rânduală, despre „adevărata revoluție”, despre limbă și Sf. Scriptură, așa, cum trebuie să vadă și să înțeleagă țărănul nostru chemările vremii. O educație ce știnească de aur! Nr. 192 — (5 Lei).

Cine n'a uitat întâia broșură din „Biografii romane” (Nr. 186) de A. W. Grube, în trad. lui Nicolae Petra-Petrescu, unde a fost vorba de cei șapte regi romani și de începutul Republicii romane — va citi cu plăcere și interes sfârșitul, despre timpul de eroism și despre decadența Republicii romane. În partea aceasta a doua este vorba despre Hanibal, despre dărâmarea orașului Cartagen, despre cei doi Căchii Tiberiu și Caius, despre Iuliu Cezar și omorirea lui, despre Antoniu și Cleopatra, despre împăratul August și despre venirea creștinismului. Nr. 193 — (5 Lei).

Vor urma:

„Creșterea copilului mic”, sfaturi doftorești, de dl medic-primar Dr. I. Stoichiția;

„Dela frații noștri din Muntenia”, snoave și cituri, adunate de dnii N. S. Dumitrașcu și I. N. Pop-Reteșcu

„Povestiri din viața țărănească” de I. Pop-Reteșganul, vestitul scriitor popular și alte broșuri, cari se vor anunța la timp. „Calendarul” pentru 1933 va fi redactat, ca de obicei, de dl Horia Petra-Petrescu și va cuprinde un bogat material economic-literar.
